

Институто Λαχανικών “Μαρίτσα” - 95 χρόνια επιστήμης και πρακτικής

Автор(и): ИЗК "Μαριца" – Πловдив

Дата: 01.04.2025 Број: 4/2025

95 χρόνια – μαζί στη λαχανική παραγωγή

Το Ινστιτούτο Έρευνας Λαχανικών «Μαρίτσα» ιδρύθηκε την 1η Απριλίου 1930 με διαταγή του Υπουργού Γεωργίας και Κρατικής Ιδιοκτησίας ως Πειραματικός Γεωργικός Σταθμός για λαχανικά, ρύζι, ζωοτροφές και ινώδη φυτά και άρδευση, σε κρατικό έδαφος περίπου 3600 στρεμμάτων. Το 1956 λειτουργούσε ήδη ως τομεακό ινστιτούτο για λαχανικά και περιελάμβανε τους πειραματικούς σταθμούς στη Γκόρνα Οριαχόβιτσα, Σαντάνσκι και Νεγκοβάν – περιοχή Σόφιας.

Σήμερα το Ινστιτούτο είναι ανεξάρτητη μονάδα, χωρίς προσαρτημένους σε αυτό πειραματικούς σταθμούς. Είναι το μοναδικό ινστιτούτο για λαχανικά στη Βουλγαρία. Εδώ ξεκίνησε στοχευμένη επιστημονική δραστηριότητα με κυριαρχία της έρευνας στα λαχανικά. Για πρώτη φορά στη χώρα μας, πραγματοποιήθηκε ερευνητική εργασία για τη συλλογή, συστηματοποίηση και διατήρηση πολύτιμων ειδών, προσβάσεων και ποικιλιών λαχανικών.

Χρησιμοποιείται επίσης η πλούσια εμπειρία των αγρότων, γνωστή πολύ πέρα από τα σύνορα της Βουλγαρίας.

Ορισμένοι εξέχοντες Βούλγαροι επιστήμονες που εργάστηκαν για μικρότερες ή μεγαλύτερες περιόδους στο Ινστιτούτο (Χρ. Ντασκάλοφ, Π. Πόποφ, Ζ. Ζέτσεβα, Ατ. Μίχοφ, Στ. Χρήστοφ, Μ. Γιόρντανοφ, Ε. Ελένκοφ, Μπ. Κουμάνοφ, Ε. Λογκίνοβα, Ντ. Μπαχάριεφ και άλλοι) άφησαν ανεξίτηλο αποτύπωμα στην ανάπτυξη της επιστήμης στη χώρα μας και συνέβαλαν στην παγκόσμια επιστήμη.

Καθ' όλη τη διάρκεια των ετών από την ίδρυσή του μέχρι σήμερα, το Ινστιτούτο Έρευνας Λαχανικών «Μαρίτσα» είχε ολοκληρωμένο χαρακτήρα όσον αφορά την επιστημονική έρευνα στον τομέα της λαχανικής παραγωγής. Είναι στενά συνδεδεμένο με τα προβλήματα αυτού του υποτομέα, υποστηρίζοντας τους καλλιεργητές με νέες, υψηλής απόδοσης και υψηλής ποιότητας ποικιλίες, νέες τεχνολογίες και τεχνολογικές λύσεις για την καλλιέργεια και τη σποροπαραγωγή.

Το κύριο μερίδιο κατέχει η εργασία βελτίωσης και συντήρησης ποικιλιών, κυρίως σε ντομάτα, πιπεριά, πατάτα, αγγούρι, κρεμμύδι, λάχανο, πράσινο μπιζέλι και φασόλι κήπου. Εφαρμόζονται τόσο κλασικές μέθοδοι (επιλογή, διαειδική υβριδοποίηση, διαποικιλιακή υβριδοποίηση, ενδογαμία, επανασταυροποίηση κ.λπ.) όσο και νεότερες μέθοδοι *in vitro* – εμβρυογένεση, ανδρογένεση κ.λπ. Επίσης πραγματοποιείται εργασία με τη μέθοδο της ετερόζης, που αναπτύχθηκε στο Ινστιτούτο από τον Ακαδ. Χρ. Ντασκάλοφ, η οποία είναι εξαιρετικού ενδιαφέροντος για την παγκόσμια επιστημονική κοινότητα. Ο κύριος στόχος της επιστημονικής έρευνας είναι η ανάπτυξη υψηλής απόδοσης, υψηλής ποιότητας ποικιλιών λαχανικών με βελτιωμένη προσαρμοστικότητα και ανθεκτικότητα σε βιολογικούς και αβιοτικούς παράγοντες.

Στο πεδίο των τεχνολογιών, αντιμετωπίζονται ζητήματα που αφορούν τις καλλιεργητικές περιστροφές, την καλλιεργητική επεξεργασία του εδάφους, τη διατροφή των φυτών με βάση την αγροχημική ανάλυση, την άρδευση, συστήματα εναλλακτικής και βιολογικής γεωργίας, μηχανοποίηση και ψηφιοποίηση των εργασιών, οικολογικά φιλικά συστήματα προστασίας των φυτών κ.λπ., διασφαλίζοντας τη βιώσιμη και ανταγωνιστική ανάπτυξη της λαχανικής παραγωγής.

Επί του παρόντος, οι κύριες κατευθύνσεις των ερευνητικών έργων είναι γενετικές-βελτιωτικές, ανοσογενετικές και βιοτεχνολογικές μελέτες που σχετίζονται με τη βελτίωση και συντήρηση ποικιλιών λαχανικών. Στα τεχνολογικά έργα, δίνεται προτεραιότητα σε έρευνες που στοχεύουν στην επέκταση της περιόδου προμήθειας

της εγχώριας αγοράς με φρέσκα λαχανικά· στη βιολογική παραγωγή φυτικών προϊόντων και στα ολοκληρωμένα συστήματα προστασίας των φυτών για την παραγωγή ασφαλών τροφίμων και τη διατήρηση των οικοσυστημάτων.

Στο Ινστιτούτο απασχολούνται 29 ερευνητές, εκ των οποίων καθηγητές – 3, αναπληρωτές καθηγητές – 10, επικεφαλής βοηθοί – 11 και βοηθοί – 5. Είκοσι επτά ερευνητές κατέχουν το εκπαιδευτικό και επιστημονικό πτυχίο «Διδάκτωρ». Η ερευνητική ομάδα του Ινστιτούτου εργάζεται σε εθνικά και διεθνή έργα. Συμμετέχει και διοργανώνει διάφορα φόρουμ: συνεδρίες, συμπόσια, σεμινάρια, διαλέξεις, ημέρες ανοιχτών θυρών κ.λπ. Εκπαιδεύει φοιτητές, ειδικούς και αγρότες στον τομέα της λαχανικής παραγωγής.

Ένα σημαντικό στάδιο στην ανάπτυξη του Ινστιτούτου είναι η συμμετοχή του σε επιτυχημένα έργα που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Έρευνας του Υπουργείου Παιδείας και Επιστημών, καθώς και από εκείνα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των Ευρωπαϊκών Πλαισίων Προγραμμάτων – FP 6, FP 7, Horizon 2020 και Digital Europe. Με τη βοήθεια αυτών των κεφαλαίων, έχει δημιουργηθεί μια σύγχρονη εργαστηριακή υποδομή που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας, έχουν εκσυγχρονιστεί οι εγκαταστάσεις βλάστησης και οι θάλαμοι φυτότρων, και έχουν κατασκευαστεί θάλαμοι για βραχυπρόθεσμη αποθήκευση σπόρων στους 4⁰C. Ένα σημαντικό μέρος του προσωπικού έχει ειδικευτεί σε κορυφαία ευρωπαϊκά πανεπιστήμια και ινστιτούτα. Στο πλαίσιο του προγράμματος της ΕΕ «Erasmus+» βελτιώνεται η κατάρτιση των ειδικών του Ινστιτούτου.

Δομικά, η επιστημονική δραστηριότητα συγκεντρώνεται σε δύο επιστημονικά τμήματα – «Βελτίωση» και «Τεχνολογίες στη Λαχανική Παραγωγή». Για την υποστήριξη της ερευνητικής δραστηριότητας στο Ινστιτούτο, έχουν δημιουργηθεί και λειτουργούν οκτώ σύγχρονα εξοπλισμένα εργαστήρια:

- Καλλιέργειες ιστών;
- Έλεγχος ποιότητας;
- Ανοσία σε ιογενείς ασθένειες;
- Φυσιολογία;
- Κυτταρολογία;
- Μοριακή βιολογία;
- Φυτοπαθολογία και εντομολογία;
- Αγροχημεία.

Στα εργαστήρια, πραγματοποιούνται αναλύσεις όχι μόνο για επιστημονικούς σκοπούς, αλλά και για παραγωγούς. Με βάση τα αποτελέσματα που προκύπτουν, παρέχονται συστάσεις σχετικά με τα διατροφικά

καθεστώτα και τις πρακτικές προστασίας των φυτών που πρέπει να εφαρμοστούν στα αντίστοιχα λαχανικά. Στο Ινστιτούτο, σε πραγματικό περιβάλλον, μπορεί κανείς να δει τις νέες ποικιλίες, τεχνολογίες και δυνατότητες καλλιέργειας λαχανικών τόσο σε ανοιχτό χώρο όσο και σε θερμοκήπια.

Ινστιτούτο Έρευνας Λαχανικών «Μαρίτσα» – 95 χρόνια

